

Dagvoorzitter Arieke van Liere laat deelnemers Zeeuwse teelten raden, zoals zeekraal en lamsoren. Links achter Hugo de Jonge, commissaris van de Koning in Zeeland, zit gedeputeerde Arno Vael.

Zeeland decor voor Werkplaats Netwerk Platteland: landbouw in 2050

Twijfel en hoop bij Zeeuwse akkerbouwers over GLB

Zeeuwse landbouwers vinden vergroening van het GLB logisch, maar hebben veel vragen en zorgen. Dat werd duidelijk tijdens de tweedaagse GLB-bijeenkomst van het Netwerk Platteland in Zeeland. Gedeputeerde Arno Vael zegt toe ‘volhoudbare landbouw’ te steunen.

Tekst: Harm Harmsen | Beeld: Marcel Kentin

Twee dagen in mei, veertien werkbanken, zes excursies en talloze sprekers die hun visie op de toekomst van de landbouw geven met brede onderwerpen: van robotica tot teelten van de toekomst en het volgende Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). De landelijke bijeenkomst ‘landbouw in 2050’ van het Netwerk Platteland in Middelburg leverde veel informatie en boeiende gesprekken over het GLB en Zeeland in 2050. „Ik ging er met gemengde gevoelens naartoe, na met anderen discutabel gekort te zijn op mijn ecopremie”, zegt een Zeeuwse akkerbouwer (naam bekend bij de redactie). „Ik sprak ambtenaren die bij dat beleid betrokken zijn. Daarover praten kweekt meer wederzijds begrip. Tijdens de werkplaats lukte wat de maatschappij vaak niet lukt: mensen met elkaar in gesprek brengen en ideeën uitwisselen. Dat gaf interessante interacties, al kwamen er weinig boeren.”

Groene bubbel

Wat hem ook opviel, was dat sommige aanwezige ambtenaren erg in hun eigen ‘theore-

tische groene bubbel’ zitten. Ver van de landbouw af, zoals hij die in de praktijk beleeft. Bij de excursies die hij volgde, trof hem de passie waarmee de bezochte boeren in hun bedrijf staan. Wel plaatst hij een kanttekening: „Deze boeren hebben een bedrijfsmodel waar nog geen duidelijk beter verdienmodel in zit dan het gangbare systeem dat wij hanteren. Gelukkig benoemden enkele gangbare boeren dit. Wij hebben leningen bij de bank en betalen rente. Dat beperkt je mogelijkheden om echt te innoveren. Het ontbreekt aan tijd en financiële middelen, waardoor je het je niet kunt permitteren een oogst te laten mislukken. Dat het GLB straks meer op vergroening en innovatie inzet dan op basissteun, vind ik niet zo gek. Basissteun zou meer vanuit de keten moeten komen.” Jan-Peter van de Putte is akkerbouwer in Serooskerke. „Bloemrijke akkerranden zijn prachtig, daar is 3.500 euro per hectare subsidie voor beschikbaar. Dat is een opbrengst die je normaal niet haalt. Maar die grond is dan nooit meer te bewerken: die zit dan vol onkruid en moet je uit produc-

tie nemen, tenzij je er een kapitaal in stopt. De consument bepaalt door de afname van onze producten wat wij telen. Subsidies moeten daar rekening mee houden.” Aanwezige gedeputeerde Landbouw, Water en Klimaatadaptatie van de provincie Zeeland Arno Vael stelde de Zeeuwse akkerbouwers gerust: „Ik wil dat het geld in het nieuwe GLB daar komt waar boeren met minimale emissies op een volhoudbare manier voedsel produceren.”

Zeeuwse uitdagingen

Het Netwerk Platteland is een samenwerkingsnetwerk rond landbouw en het Europese GLB. Het GLB wordt gefinancierd door de Europese Unie, het Rijk en de provincies. In de periode 2023-2027 is 1.100 miljoen per jaar beschikbaar. Het huidige GLB loopt eind 2027 af. Het ondersteunt initiatieven naar toekomstbestendige landbouw, met inkomenssteun en subsidies voor boeren. Nederland voert het GLB uit via het Nationaal Strategisch Plan (NSP) dat wordt uitgevoerd door de twaalf Ne-

derlandse provincies en het ministerie van LVVN. In het NSP staat hoe Nederland de doelen van het GLB wil bereiken. Voor Zeeland zelf is vooral het Strategisch Plan Zeeland van belang (Zeeland 2050). Zeeland is de grootste akkerbouwprovincie van Nederland, maar veehouderij is ook belangrijk, legt Vael uit: „We hebben vruchtbare, mineraalrijke grond. We zitten in delta’s die heel geschikt zijn voor plantaardige productie. Maar wij moeten nu mest importeren. Daarom willen wij als provincie juist meer ruimte bieden aan ontwikkeling van veehouderij, wat in deze tijd raar klinkt. Er moet een balans zijn: veehouderij en akkerbouw hebben elkaar nodig.” Dan heeft Vael het over Europa: „Ik vind het ook belangrijk dat we met het nieuwe GLB een gelijk speelveld hebben binnen Europa. Want iedere lidstaat mag de GLB-gelden op zijn eigen manier verdelen, men moet waken voor de concurrentiepositie van Neder-

“

Sommige aanwezige ambtenaren leken in een groene bubbel te zitten

landse boeren. Zeeland is een grensprovincie, we hebben één grote Europese markt. We weten helaas ook dat er straks in het GLB minder geld te verdelen is.”

Volhoudbare landbouw

Gedeputeerde Vael is trots: „We zijn door onze vruchtbare, mineraalrijke gronden een akkerbouwprovincie, en dat willen we

Guido Landheer van het ministerie van LNVN (l.) in dialoog met NAK-voorzitter Gerben Boom.

Henk Reinen (l.), directeur Regieorganisatie GLB, in gesprek met Arno Vael, gedeputeerde Landbouw, Water en Klimaatadaptatie van de provincie Zeeland.

blijven. We hebben de ruimte, de indeling en prachtige bedrijven met een mooie verkaveling. Hoe Zeeland er in 2050 uit ziet, is nog ongewis. Maar we gaan als provincie voor een ‘volhoudbare landbouw’. Dat is een landbouwsysteem waarbij je met minimale emissies naar bodem, lucht en water een duurzame voedselproductie creëert, met een bodem die vruchtbaar is en blijft. Ik zie in 2050 grote, perfect verkavelde percelen met hightech precisie-landbouw. Maar je zult ook ondernemers hebben die meer op een natuurinclusieve manier werken. Ik laat de richting en de keuzes aan de ondernemer, waarbij wij hen ondersteunen.”

Door klimaatverandering is de zoetwaterbeschikbaarheid in Zeeland een zorgkindje, weet Vael: „We zijn koploper als akkerbouwprovincie, en inmiddels zijn we noodgedwongen ook koploper in het vasthouden van zoetwater. Er wordt weleens gezegd dat Zeeland verzilt. Maar verzilting speelt meer in lager gelegen gebieden, zoals Flevoland.”

Minder basisondersteuning

Het GLB bestaat bijvoorbeeld uit inkomens- steun per hectare voor inspanningen en de ecoregeling. Boeren en terreinbeheerders worden gestimuleerd om samen te werken aan agrarisch natuur- en landschapsbeheer voor klimaatadaptatie, schoon water en meer biodiversiteit. Het GLB helpt ook bij stikstof- en klimaatopgaven in veenweide en Natura 2000. Boeren die daar gevraagd wordt te extensiveren of te vernatten, ontvangen steun. Daarnaast is er steun voor duurzame investeringen, zoals precisie-landbouw, energie, innovatieve stalsystemen of landschap en water. Verder wordt ingezet op steun voor kennisontwikkeling en innovatie, zoals nieuwe technologie en marktconcepten. Jonge boeren ontvangen

meer hectarepremie, meer subsidie voor duurzame investeringen, vestigingssteun, en hulp bij generatiewisseling. Henk Reinen, directeur Regieorganisatie GLB, was ook bij de werkplaats in Middelburg: „Wij denken na over het volgende GLB-programma. Hoe houden we een veerkrachtige, economisch houdbare landbouw? Hoe zorgen we dat die duurzamer wordt? Dit met de klimaat- en wateropgaven die we hebben, met biodiversiteit, natuur en emissiereductie. Laten we samen werken aan een haalbare en duurzamere landbouw. Het GLB gaat al met die trend mee, in het nieuwe komt dat nog meer naar voren.”

Vergroening

Reinen vervolgt over het nieuwe GLB: „De vergroeningscomponent in het huidige GLB is al een stuk groter vergeleken met het vorige. Wij bieden subsidie bij de vergroening en de transitie, de basisondersteuning zal steeds meer door de keten betaald moeten worden. Een commissie-voorstel voor het nieuwe GLB ligt nu in het Europees Parlement. In algemene zin denk ik dat de boer zal merken dat er straks minder basisondersteuning is in het GLB, maar dat de overheid dan vooral investeert in de transitie naar duurzame landbouw met inzet van innovatieve technologie. In het volgende programma zit ook extra steun voor jonge boeren, net als nu. Jonge boeren met een financieel gezond bedrijf die kunnen werken aan verduurzaming zijn toekomstbestendig. Wij steunen die transitie naar vergroening.”

Wilt u reageren?
redactie@sterke-erven.nl of
bel 0314 – 62 64 38

ZLTO, POV en BAJK zetten kort geding stallenbesluit door

's-Hertogenbosch - Noord-Brabant past haar stallendeadline van 1 juli 2026 niet aan. Dat bleek na overleg. De provincie nodigde ZLTO, POV en BAJK hiervoor uit. Voor de drie organisaties reden om de voorbereidingen van het aangekondigde kort geding voort te zetten.

De dagvaarding is naar de rechtbank gestuurd, zo laat ZLTO in een persbericht weten. ‘Het was de wens van ZLTO, POV en BAJK om er samen met de provincie uit te komen. Helaas ziet de provincie ook na het overleg geen aanleiding om de termijnen behorende bij de ingestelde stallendeadline aan te passen.’ De drie organisaties wijzen erop dat de datum van 1 juli, waarop boeren in Noord-Brabant hun stallen aangepast

moeten hebben, rechtsonzeker en in de praktijk onhaalbaar is. Volgens ZLTO erkende Gedeputeerde Staten dit impliciet tijdens het Statendeбат van december vorig jaar. ‘Met de houding om boeren tijdig een melding te laten doen, om zo handhaving te voorkomen, dwingt de provincie feitelijk tot het begaan van een overtreding’, aldus de belangenbe- hartiger.

De gestelde deadline is niet uitvoerbaar, volgens de drie partijen. ‘Meldingen bij de provincie kunnen niet tijdig worden ingediend, aanvullende benodigde vergunningen bij gemeenten kunnen niet op tijd worden verkregen en leveranciers van stalsystemen zijn niet in staat om binnen deze termijn te leveren.’ Voor PAS-melders komt de deadline extra hard aan, stellen de organisaties.

BMC Moerdijk: problemen bij verkrijgen van vergunning

Moerdijk - BMC Moerdijk krijgt geen nieuwe natuurvergunning van de provincie Noord-Brabant, doordat de stikstofuitstoot bij de bouw tijdelijk toeneemt. De mestverwerker wil overstappen van het verbranden van pluimveemest op vergisting om groen gas te produceren.

Het plan is helemaal uitgewerkt en de financiering is rond, maar het verkrijgen van de benodigde vergunningen is een probleem. BMC Moerdijk beschikt over een verleende natuurvergunning uit 2019 voor de huidige thermische centrale in Moerdijk. Maar het bedrijf krijgt momenteel

geen natuurvergunning voor de geplande transitie naar mestvergisting door strenge stikstofregels. BMC heeft plannen om de centrale om te bouwen naar een installatie die pluimveemest omzet in groen gas en vloeibare CO2. Hiermee wil het bedrijf inspelen op landelijke bij- mengverplichtingen.

De bouwplannen zorgen tijdens de realisatiefase echter voor een tijdelijke toename van de stikstofuitstoot en hierdoor kan een nieuwe natuurvergunning voor deze plannen vooralsnog niet worden toegekend. Dit vertraagt die plannen, ondanks dat het project financieel haalbaar is en aansluit bij de doelstellingen van de overheid voor de energietransitie.

Jacht op hazen in Zeeland mag alleen tijdens jachtseizoenen

Middelburg - Het schieten van hazen in de provincie Zeeland mag alleen in het jachtseizoen, van 15 oktober tot en met 31 december. De rest van het jaar blijft de jacht voorlopig verboden. Dit blijkt uit een uitspraak van de Raad van State.

De provincie Zeeland had aan de Fauna-beheereenheid Zeeland een ontheffing verleend om ook buiten het jachtseizoen op hazen te jagen vanwege schadebestrijding. Deze ontheffing werd aangevochten door Fauna4Life. Het beroep van deze natuurorganisatie is gegrond verklaard door de Raad van State. De rechter wil dat Zeeland actuele schade-

cijfers op tafel legt, waaruit blijkt dat de haas landbouwschade veroorzaakt. De provincie moet daarnaast beter uitleggen of er geen diervriendelijkere methoden zijn. Bijvoorbeeld schrikdraad rond percelen met suikerbieten. Volgens het provinciebestuur zijn de kosten daarvan voor de boeren te hoog. Maar de Raad van State zegt dat het IRS, kenniscentrum voor de suikerbieten- teelt, zelf schrikdraad aanbeveelt. Het afleiden van de hazen met geur- en smaakstoffen is ook mogelijk. De provincie vond dit niet wenselijk, omdat het om chemische middelen zou gaan. Maar volgens de rechters zijn er ook plantaardige middelen.

advertentie

VOOR DE LAAGSTE CO₂
KOOP JE VOER EN GRAAN
OP ÉÉN ADRES

Tel. 0478 - 638 238
info@havens.nl